

De visie van academische professionals op georganiseerd sport- en beweegaanbod voor
kinderen onder de zes jaar

Thesis

Masterthesis

Universiteit Utrecht

Masteropleiding Pedagogische Wetenschappen

Masterprogramma Orthopedagogiek

Marlien (M.) Bakker, 5622948

Begeleider; Dirk-Wouter Smits

2de beoordelaar; Johannes Noordstar

1 juli 2016

Voorwoord

Beste lezer,

Na een periode hard werken is de thesis in het kader van mijn master orthopedagogiek toch echt afgerond. Afgelopen tijd heb ik erg veel steun en hulp ervaren van een aantal personen. Allereerst wil ik graag mijn thesisbegeleider Dirk-Wouter Smits bedanken. Ik vond jouw manier van begeleiden erg prettig. Je zette me aan het denken, zonder altijd het antwoord te geven, wat ik erg leerzaam vond. Daarbij gaf je heldere feedback. Ten tweede wil ik Kim Riedijk bedanken. Jij hebt altijd tijd vrijgemaakt om zowel op inhoudelijk- als op taalniveau mijn verslagen te controleren. Mijn dank is groot! Ten derde wil ik Mariella van Straten bedanken voor de feedback, brainstorm sessies en het meedenken. Tot slot wil ik graag de professionals waarbij ik de interviews heb afgenomen bedanken voor hun tijd en mening. Zonder jullie had ik het onderzoek niet uit kunnen voeren.

Marlien Bakker

Utrecht, juli 2016

Samenvatting

Achtergrond: Sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar lijkt steeds meer te groeien. Echter is nog weinig onderzoek gedaan naar deze groei. Het doel van de studie was om zicht te krijgen op de visie van de academisch geschoolde professionals over het sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Hierbij werd gekeken naar het huidige aanbod, de opkomst en de toekomst. **Methode:** In fase één is een inventarisatie gehouden van professionals uit verschillende vakgebieden die affiniteit hebben met het sportende of bewegende jonge kind binnen gemeente Utrecht. In fase twee zijn open interviews gehouden met professionals ($n=11$), om hun visies in kaart te brengen. De data is op een kwalitatieve wijze geanalyseerd door te labelen en coderen. **Resultaten:** Uit fase één is een schema ontstaan van diverse professionals. Fase twee liet zien dat huidig sportaanbod wordt aangemoedigd en ontmoedigd onder bepaalde gevolgen. Tevens komt naar voren dat het sportaanbod toeneemt, dit wordt een trend bij verenigingen genoemd. Ook wordt verwacht dat deze trend doorzet, met als maatschappelijk gevolg dat er nog meer aandacht komt voor gezondheid/bewegen van jonge kinderen. **Conclusie:** Er kan geconcludeerd worden dat het sport- en beweegaanbod voor kinderen bij bepaalde aspecten wordt aangemoedigd en ontmoedigd. Tevens zijn er voorwaarden te stellen aan het huidige aanbod. Er is een opkomst in het aanbod en het zal in de toekomst blijven groeien. Vervolgonderzoek zal in kaart moeten brengen of de voorwaarden, gesteld door professionals, terug te zien zijn in het huidige sportaanbod.

Sleutelwoorden: sportaanbod, beweegaanbod, kind (0-6 jaar), professionals, ontwikkeling.

Abstract

Background: More and more sportsclubs seem to offer the possibility to play sports for children younger than 6 years. So far, there has not been much scientific research done about this grow. The aim of this study was to gain insight in the views of the academic professionals on organized sport and physical activity for children younger than 6 years old. In this study we examined the range, rise and the future of sports for young children. **Method:** In the first phase an inventory has been made of the professionals working in the municipality of Utrecht, who have an affinity with sport and moving in young child. In the second phase the interviews were conducted, which were used to identify the views of the professionals ($n=11$). The data was analysed in a qualitative manner by labelling and coding it. **Results:** From phase one a list arose with professionals from different working areas. Phase two showed that current sports are encouraged and discouraged by certain positive and negative aspects. Results also

showed an increase in organizations and sportclubs who offer sports for children younger than 6 years of age. This trend is expected to continue, which may lead to an increased focus on sports and health for children younger than six years of age. **Conclusion:** It can be concluded that sport and physical activity for children younger than six years of age old is encouraged and discouraged by certain aspects. The current offer should meet certain standards of quality. There is a rise in demand and that will continue to grow in the future. Future research should focus on the extent to which the conditions set by the professionals again be seen in the sports as it is now.

Keywords: sportprogram, movementprogram, professional, children (0-6 years), development.

De Visie van Academisch Geschoolde Professionals op het Georganiseerde Sport- en Beweegaanbod voor Kinderen onder de zes jaar

In Nederland zijn de maatschappelijke ontwikkelingen steeds meer terug te zien in de gezinnen (Downes, 2002; Swierstra & Tonkes, 2002). Een voorbeeld van deze ontwikkeling is de individualisering (Duyvendak, 2004). Hierbij is de keuzevrijheid toegenomen en is er een grotere diversiteit in opvattingen en gedrag. Het collectivisme maakt hierbij plaats voor het individualisme (Felling, 2004). Zo worden ouders steeds mondiger, kritischer en willen ze hun eigen keuzes maken (Onderwijsraad, 2005; Swierstra & Tonkes, 2002).

De individualisering gaat gepaard met de digitalisering, waarbij de informatie- en communicatiestroom steeds vaker via digitale bronnen loopt (Rutten, 2007). Daarnaast is er door de digitalisering steeds meer digitale apparatuur voor handen binnen gezinnen (Downes, 2002). Zelfs kinderen onder de zes jaar komen al in contact met een beeldscherm, zoals een tablets, laptops en smartphones (Neumann & Neumann, 2014; Vandewater et al., 2007).

Doordat jonge kinderen steeds meer tijd achter een beeldscherm besteden, bestaat er een kans dat beweegarmoede optreedt (Marshall, Biddle, Gorely, Cameron, & Murdey, 2004). Wanneer een kind meer calorieën binnen krijgt dan hij of zij verbrandt met beweging, is er een kans dat het kind overgewicht krijgt (Huiting, Sijtsma, & Sauer, 2010; Paulis, de Jong, van Avendonk, Boukes, & van der Wouden, 2012). Om de beweegarmoede en het overgewicht te voorkomen is het van belang dat een kind al op jonge leeftijd een gezonde levensstijl kan ontwikkelen (Boonstra & Hermens, 2011).

Terwijl er steeds meer sprake is van beweegarmoede (Marshall et al., 2004) en overgewicht bij jonge kinderen (CBS, 2015), komt er ook meer belangstelling voor het thema gezondheid (Melse, 2011). Ouders zijn zich steeds meer bewust van wat goed is voor hun kind en besteden hier ook meer tijd aan samen met hun kinderen (Breedveld, 2006). Hierdoor hechten ouders meer waarde aan sport en gezond eten voor hun kinderen (Van Oers, 2007). Dit sluit aan bij de individualisering, waarbij ouders zelf dit soort keuzes willen maken voor hun kind (Swierstra & Tonkes, 2002). Daarnaast hebben ouders een belangrijke rol binnen de fysieke activiteit van hun kind. Zo is er een relatie zichtbaar tussen de mate waarin ouders hun kind aanmoedigen en de fysieke activiteit die het kind daadwerkelijke uitvoert in sport (Trost et al., 2003). Naast ouders vinden de overige opvoedcontexten het bevorderen van een gezonde levensstijl van belang. Daardoor wordt sport in verschillende contexten zoals school en de (buitenschoolse)opvang steeds vaker ingezet om een gezonde levensstijl te bevorderen bij jonge kinderen (Cardon, De Martelaer, Seghers, Van Acker, & Maes, 2008).

Naast dat sport een goed middel is om zo vroeg mogelijk een gezonde levensstijl bij het kind aan te leren (McCurdy, Winterbottom, Mehta, & Roberts, 2010), heeft sport nog meer positieve gevolgen voor de algehele ontwikkeling van kinderen (Bailey, 2006). Zo kan sport bijdragen aan een verbetering van de motoriek bij kinderen (Wrotniak, Epstein, Dorn, Jones, & Kondilis, 2006; Volman & Wimmers, 2000). Tevens kunnen de sociale vaardigheden worden verbeterd, doordat het kind leert om vriendschappen aan te gaan en in teamverband leert samen te werken met anderen (Bois, Sarrazin, Brustad, Trouilloud, & Curry, 2005; Boonstra & Hermens, 2011). Ook het zelfvertrouwen van het kind wordt vergroot door succeservaringen binnen het sporten (Ekeland, Heian, & Hagen, 2005; Jacobs & Diekstra, 2009). Op cognitief gebied blijkt sport ook een positieve invloed te hebben (Elleberg & St-Louis-Deschênes, 2010; Sibley & Etnier, 2003). Kinderen die sporten blijken een verhoogde aandacht en concentratie te hebben (Stegeman, 2007). Tot slot heeft sport positieve gevolgen voor de ontwikkeling van de morele waarden van kinderen (Buisman, 2005).

De bovenstaande gevolgen van sport zijn voornamelijk onderzocht bij kinderen ouder dan zes jaar. Onderzoek naar sport en beweging voor kinderen jonger dan zes jaar is echter beperkt en heeft veel kanttekeningen. Eén van de studies die wel het jonge kind betrof, toonde aan dat kinderen van twee tot vijf jaar actiever zijn wanneer ze buiten spelen, of als ouders mee doen met het sporten of bewegen (Hinkley, Crawford, Salmon, Okely, & Hesketh, 2008). Nog een andere studie laat zien dat er een relatie is tussen vroegtijdig bewegen of sporten (60 minuten per week) en motorische vaardigheden van kinderen tussen de twee en vijf jaar (Timmons, Naylor, & Pfeiffer, 2007). Tevens wordt er binnen het onderzoek van Timmons et al. (2007) een aanbeveling gedaan om te kijken naar de vorm waarop sport en bewegen wordt aangeboden binnen deze doelgroep. Ook is er onderzoek gedaan naar kinderen van nul tot vier jaar, waarbij gekeken is naar de gezondheid van kinderen die vroegtijdig sporten. Hieruit komt naar voren dat kinderen die op jongere leeftijd bewegen gemiddeld een betere gezondheid hebben (LeBlanc et al. 2012; Timmons et al. 2012). Tot slot toont een systematisch review aan dat er nauwelijks onderzoek is gedaan naar het volgen van het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen van nul tot zes jaar (Jones, Hinley, Okely, & Salmon, 2013). De bovengenoemde onderzoeken hebben echter veel beperkingen en moeten daarom met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Er kan dan worden gesteld dat er nog geen goed beeld is over de effecten van het aanbieden van sport voor kinderen onder de zes jaar.

Ondanks de beperkte hoeveelheid betrouwbare effectstudies, is er een groei zichtbaar in het aanbod van sport en beweging voor kinderen jonger dan zes jaar in Nederland (Smits, Kamphuis, & Backx, 2016; Van Zijl, 2016). Voetbal en gym wordt al vanaf vierjarige leeftijd aangeboden. Doordat dit een relatief nieuw onderwerp is, is de visie (mening en ervaring) van academisch geschoolde professionals over dit onderwerp van groot belang. Professionals die hier verstand van hebben zijn bijvoorbeeld (ortho)pedagogen, gezien zij over kennis zouden kunnen beschikken rondom opvoeding en sport (Ruijsenaar, van den Berg, & Schoorl, 2008). Daarnaast zijn medici van belang, door de kennis van het kinderlijk lichaam (Van Ernst & Baarveld, 2009). Tevens zijn professionals vanuit de bestuurssector belangrijk, omdat zij kennis hebben over sportbeleid (Broeke, 2010).

De visie (mening en ervaring) van de academische geschoolde professional kan dit inzicht vergroten, door hun theoretische kennis vanuit diverse vakgebieden. Hun visie draagt bij aan de kennis in hoeverre het sportaanbod in ontwikkeling is en hoe deze ontwikkeling naar verwachting zal verlopen. Aan de hand van deze visie zal vanuit de theorie naar de praktijk vertaald kunnen worden hoe er om moet worden gegaan met deze relatief nieuwe ontwikkeling. De centrale vraagstelling in dit onderzoek luidt dan ook: ‘Wat is de visie (ervaring en mening) van de academische geschoolde professionals op het aanbieden van het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar?’. De centrale vraagstelling kan worden onderverdeeld in vier deelvragen. Deelvraag één is: Welke professionals hebben affiniteit met het sportende en bewegende kind onder de zes jaar in de gemeente Utrecht? De tweede deelvraag is: Wat is de ervaring en de mening van de professionals op het huidige aanbod? Deelvraag drie is: In hoeverre is er volgens de professionals sprake van een opkomst in het aanbod? De vierde deelvraag is: Hoe zal het aanbod volgens de professionals in de toekomst eruit zien (over tien jaar)?

Methode

Onderzoeksdesign

De huidige studie naar de visie van professionals over het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar betrof een kwalitatief onderzoek. Het onderzoek kon getypeerd worden als exploratief, omdat het onderwerp nog weinig is onderzocht. Het was een cross-sectioneel onderzoek waarin de participanten op één moment werden ondervraagd. De studie werd verdeeld in twee fasen. Binnen de eerste fase werd er een inventarisatie van de professionals gehouden (deelvraag één). Bij de tweede fase werden

de visie (mening en ervaring) van deze professionals onderzocht (deelvraag twee, drie en vier).

Deze studie was een deelonderzoek van het project “Physical Activities and sports for Preschoolers in the Netherland” (PAP-nl). Dit project beschreef het vroegtijdig aanbieden van georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen jonger dan zes jaar (Smits, Kamphuis, & Backx, 2015). Aansluitend op huidige studie zijn er nog twee deelonderzoeken, die de visies van ouders en sportaanbieders in kaart hebben gebracht. De studies tezamen zullen een compleet beeld geven van de maatschappelijke visie op het sportende jonge kind.

Participanten

Binnen fase één zijn de professionals geselecteerd en geïnventariseerd, die voor fase twee zijn geïnterviewd. De selectiecriteria waar de professionals aan moesten voldoen waren: mannen of vrouwen met minimaal 4 jaar werkervaring uit de theorie of praktijk met het sportende of bewegende jonge kind, een academische titel en Nederlands moest hun moedertaal zijn.

Het was de bedoeling dat de professionals vanuit verschillende vakgebieden kwamen, zodat de visie van professionals zo breed mogelijk in kaart kon worden gebracht.

Voorbeelden van professionals zijn: (ortho)pedagogen, onderzoekers binnen de universiteit Utrecht en Hogeschool Utrecht, sportartsen vanuit het UMC en professionals vanuit de bestuurs- en organisatie wetenschap.

Procedure

Fase 1. In de eerste fase is op internet gezocht naar beschikbare professionals binnen de gemeente Utrecht. Tevens is het netwerk van het PAP-NL project gebruikt ter aanvulling. De professionals zijn daarna gebundeld in een schema en ingedeeld in werkvelden.

Fase 2. Nadat er binnen fase één voldoende professionals waren gevonden, is naar de professionals die op eerste gezicht aan inclusie criteria voldeden een e-mail gestuurd. Dit is eerst met aankondiging vanuit de PAP-NL projectleider gedaan en daarna maakte de onderzoeker concrete afspraken. Vanwege de haalbaarheid zijn alleen de professionals uit de gemeente Utrecht benaderd.

Met de professionals die respons hebben gegeven op de mail, is een afspraak gemaakt voor een open interview. De afname van elk interview heeft ongeveer een half uur geduurd en vond plaats op de werkplek van de professionals. De interviews zijn met toestemming van de professionals opgenomen. Tevens is er aan het einde van het interview gevraagd of de professional nog andere professionals kende binnen het vakgebied. Hierdoor heeft de werving ook deels plaatsgevonden via de sneeuwbal methode.

Instrumenten

Fase 1. Om professionals te zoeken is bij verschillende websites van instellingen (zoals UU, HU, UMC en het Mulier instituut) gezocht naar medewerkers die geschikt waren voor het onderzoek. Hierbij is er gekeken naar het vakgebied, functie en het aantal jaren werkervaring. Het aantal werkervaring is gevonden op LinkedIn.

Fase 2. Bij fase twee is er gebruik gemaakt van een open interview. Dit interview gaf diepte aan het onderzoek, waardoor er veel informatie is gewonnen over de visie van de professionals. Aan de hand van een topiclijst is het interview uitgevoerd. Voorbeelden bij topics zijn: heden (ervaringen en meningen), opkomst (reden) en toekomst (zie bijlage 1). Indien nodig werd er op een objectieve manier doorgevraagd, zodat er voldoende informatie werd vergaard.

Data analyse

Fase 2. Voor de tweede fase is er een kwalitatieve analyse toegepast. De geluidsopnames zijn getranscribeerd en daarna is de eerste reductiefase toegepast. Vervolgens is er open, axiaal en selectief gecodeerd (Van Staa & Evers, 2010). Dit resulteerde in labelrijen, waaruit kernthema's gevormd konden worden.

De intersubjectiviteit is bereikt doordat een medestudent dezelfde analyse heeft gedaan over de data. Hierbij heeft zij kritisch gekeken naar de kernthema's en hebben er discussies plaatsgevonden. Voor de eventuele coderingen die anders moesten is consensus bereikt.

Resultaten

Fase 1: Inventarisatie van academische professionals die affiniteit hebben met het sportende en bewegende jonge kind.

Gedurende de zoekactie zijn er 31 professionals gevonden. Hiervan zijn er 18 benaderd waarbij verwacht werd dat ze geschikt waren voor huidig onderzoek. Uiteindelijk zijn er elf professionals geïnterviewd (zie bijlage 2 voor de flow-chart). In tabel 1 is de inventarisatie te zien van de 31 professionals die affiniteit hebben met het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar, binnen gemeente Utrecht. De dikgedrukte functies zijn de professionals die uiteindelijk zijn geïnterviewd in fase 2.

Tabel 1

Karakteristieken professionals die affiniteit hebben met het sportende en bewegende jonge kind gemeente Utrecht

Gebieden	Functie	Werkervaring	Geslacht	
<i>Vakgebied</i>				
(ortho)pedagogiek	Onderzoeker	12 jaar	Vrouw	
	Gastonderzoeker en Universitair docent Universitair docent Hoogleraar	40 jaar 25 jaar 30 jaar	Vrouw Man Vrouw	
Sportpedagogiek Medisch vakgebied	Hoogleraar	20 jaar	Vrouw	
	Hoogleraar	13 jaar	Man	
Motoriek en beweging bij kinderen	Oud-docent	46 jaar	Man	
	Sportarts	30 jaar	Man	
	Sportarts	4 jaar	Man	
	Sportarts	24 jaar	Man	
	Sportarts	8 jaar	Vrouw	
	Onderzoeker	7 jaar	Vrouw	
	Onderzoeker en therapeut	14 jaar	Man	
	Kinderfysiotherapeut	4 jaar	Man	
	Kinderfysiotherapeut	7 jaar	Vrouw	
	Kinderfysiotherapeut en orthopedagoog	39 jaar	Man	
<i>Departement</i>	Kinderfysiotherapeut, senior onderzoek en hoofddocent	20 jaar	Man	
	Klinisch coördinator, kinderfysiotherapeut en universitair docent	26 jaar	Vrouw	
	Kinderfysiotherapeut, gezondheidswetenschapper	6 jaar	Man	
	Kinderergotherapeut, bewegingswetenschapper	11 jaar	Vrouw	
	Inspanningsfysioloog	18 jaar	Man	
	Sport en samenleving	Universitair hoofddocent en onderzoeker	19 jaar	Man
	Onderzoeker	12 jaar	Vrouw	
Sportbeleid en management	Professor	31 jaar	Man	
	Universitair hoofddocent	20 jaar	Vrouw	
Sport in het sociale domein	Onderzoeker	8 jaar	Vrouw	
	Onderzoeker	14 jaar	Vrouw	
Participatie en maatschappelijke ontwikkeling	Lector	16 jaar	Man	
	Onderzoeker	6 jaar	Man	
Leefstijl en gezondheid				
<i>Faculteit</i>				
Geowetenschappen	Universitair hoofddocent	20 jaar	Man	

Universitair hoofddocent   12,5 jaar   Vrouw

Noot. Het aantal jaren werkervaring zijn de academische jaren ervaring.

De meerderheid van de ondervraagden waren werkzaam in het vakgebied (ortho)pedagogiek. Daarbij zijn binnen de faculteit geowetenschappen beide professionals geïnterviewd. Uit het medische vakgebied één professional geïnterviewd.

Fase 2: Visie van professionals op het huidig aanbod, opkomst en toekomst

Wat is de ervaring en de mening van de professionals op het huidige aanbod?

Ervaring

De ervaring van de professionals met huidig georganiseerde sport- en beweegaanbod kon in drie thema's worden geïdentificeerd, namelijk praktijkervaring, onderzoekservaring en theoretische ervaring. De professionals die hebben deelgenomen geven aan voornamelijk praktijkervaring ($n=8$) te hebben. Tevens hebben ze ervaring door zelf onderzoek te doen ($n=7$) en ervaring in de theorie ($n=3$). Citaten hierbij zijn: *'Tuimeljudo of voetbalclubs voor kinderen vanaf 4 jaar'*, *'Ervaring met turn topsport klimaat onderzoek'*, *'Alleen in theoretische zin'*.

Mening

De mening van de professionals omtrent het huidige georganiseerde sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar kon in twee kernthema's worden geïdentificeerd: het aanmoedigen van sportaanbod en het ontmoedigen van het sportaanbod. Hierbij worden verschillende aspecten genoemd die bijdragen aan het aanmoedigen of het ontmoedigen van het sportaanbod. Deze zijn zichtbaar gemaakt in tabel 2.

Tabel 2

Mening van de professionals over georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar.

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Aanmoedigen sportaanbod	Kinderen werken aan sociale competenties	8	<i>'Ze kunnen dan sociale competenties ontwikkelen'</i>
	Stimulatie van de motorische vaardigheden voor kinderen	7	<i>'Sporten is goed voor de motoriek'</i>
	Kans dat kinderen langer blijven sporten	5	<i>'Jonge leeftijd stimuleren kans groter dat ze de actieve levensstijl behouden'</i>
	Goed voor de gezondheid	5	<i>'Bewegen is gezond'</i>
	Kinderen worden zelfstandiger	3	<i>'Kinderen zelfstandig worden van sport'</i>
	Vroeg beginnen is goed	2	<i>'Vroeg beginnen kan je het meer verfijnen'</i>

	Preventieve maatregel	1	<i>'Preventiefs doelgroep eerder prikkelen'</i>
	Meer kansen voor kinderen	1	<i>'meer kansen voor kinderen die al goed zijn'</i>
	Stimulerend effect andere ouders	1	<i>'Stimulerend effect op andere ouders en kinderen'</i>
	Stimulatie van de opvoeding	1	<i>'goed voor de opvoeding als kinderen sporten'</i>
	Er is meer talentontwikkeling	1	<i>'Kinderen meervoudige talenten ontdekken'</i>
	Er is een veiligheidsportklimaat	1	<i>'veilig sportklimaat waarborgen'</i>
Ontmoedigen sportaanbod	Ouders negatief aanwezig	6	<i>'Ouders die schreeuwen naar hun kind'</i> <i>'Ouders die zich uitleven via hun kind'</i>
	Ouders kunnen het financieel niet betalen	5	<i>'Voorzieningen worden meer door hoger opgeleiden gebruikt'</i>
	Weinig interesse voor het kind	5	<i>'Weinig aansluiting bij de leefwereld van het kind'</i>
	Gericht op resultaat in plaats van ontwikkelingsgericht	4	<i>'Nadruk op resultaat in plaats van proces en kind ontwikkeling'</i>
	Vroeg beginnen kans dat ze sneller stoppen	4	<i>'Vroeg beginnen kan het ook dat ze het sneller zat zijn'</i>
	De begeleiders zijn geen professionals	3	<i>'Opleiding van trainers zijn geen professionals'</i>
	Geen pedagogische criteria aanwezig	2	<i>'Pedagogische legitimering nodig over omgaan met jonge kinderen'</i>
	Overbelasting en blessures bij kinderen	2	<i>'Sportblessures'</i> <i>'Kans op overbelasting en overprikkeling'</i>
	Druk voor ouders	2	<i>'Ouders de druk voelen dat het kind op sport moet'</i>
	Er is weinig beleid	1	<i>'Weinig beleid'</i>
	Verantwoording bij ouders weghalen	1	<i>'Verantwoording bij de ouders weg halen'</i>
	Prestatie ingestelde coaches	1	<i>'Prestatie ingestelde coaches/trainers'</i>

In de tabel komt naar voren dat de professionals noemen dat vroeg beginnen met sport van belang is. Echter wordt er ook genoemd dat vroeg beginnen met sport kan leiden tot vroeger stoppen. Daarnaast moet het sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes aan de verschillende voorwaarden voldoen volgens de professionals. Deze voorwaarden kunnen geclusterd worden in de kernthema's: kindaspecten, sportaspecten, trainer/coach aspecten, ouderaspecten en beleidsaspecten (zie tabel drie).

Tabel 3

Voorwaarden van professionals voor het huidige georganiseerde sport- en beweegaanbod.

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Kindaspecten	Kinderen moeten plezier hebben met sporten	10	<i>'Voorwaarde voor sport blijven uitvoeren is het leuk vinden. Het moet leuk blijven voor kinderen'</i>
	Het moet aansluiten bij de ontwikkeling/behoefte van de kinderen	8	<i>'Aansluiten bij de ontwikkelingsleeftijd'.</i>
	Kinderen moeten de sport cognitief begrijpen	4	<i>'Sommige dingen kunnen ze cognitief nog niet bevatten in sport'</i>
	Kinderen moeten motorisch gezien sport aankunnen	2	<i>'Motorisch kunnen ze het nog niet aan'</i>
	Het kind moet centraal staan	2	<i>'Het moet om het kind en spel gaan'.</i>
	Sport moet kindvriendelijk zijn	1	<i>'Sport mag kindvriendelijker'</i>
Sportaspecten	Sport op een speelse manier aanbieden	9	<i>'Spel noemen in plaats van sport'</i>
	Geen nadruk op competitie of wedstrijd/eindspel	6	<i>'Geen wedstrijden'</i>
	Geen druk op prestaties	5	<i>'Geen goede ontwikkeling als de focus op prestatie'</i>
	Gevarieerd en actief bewegen	4	<i>'Veelzijdig, varieert en intensief moeten bewegen'</i>
	Geen scheidsrechter nodig	2	<i>'Geen scheidsrechter'</i>
	Invulling sport moet breed zijn	2	<i>'Beter om meerdere sporten te doen'</i>
	Sport moet veilig zijn	2	<i>'Veiligheid is van belang'</i>
	Sport moet integraal worden aangeboden	2	<i>'Sport moet overal integraal terug komen op school, clubs en thuis'</i>
	Kinderen moeten de regels zelf aan kunnen passen	2	<i>'Veranderen de regels met elkaar'</i>
Trainer/coach aspecten	De coach en trainer hebben een belangrijke rol	5	<i>'Een jong kind afhankelijk is van leiding'</i>
Ouderaspecten	Ouders bij sport betrekken	4	<i>'Ouders opvoedprincipes mee te geven'</i>
Beleidsaspecten	Pedagogisch klimaat/beleid rondom sport moet goed zijn	2	<i>'Het moet aantrekkelijk en pedagogisch goed zijn'</i>
	Sport moet goed onderbouwd zijn	1	<i>'Weinig onderbouwd georganiseerd aanbod is'.</i>

Binnen de tabel is zichtbaar dat de beleidsaspecten door de minderheid ($n=3$) van de academisch geschoolde professionals worden genoemd.

In hoeverre is er sprake van een opkomst in het aanbod?

Het merendeel van de professionals noemt dat er sprake is van een opkomst in het aanbieden van sport en bewegen bij kinderen onder de zes jaar ($n=9$). *'De laatste tien jaar komt het op'*, wordt er genoemd, tevens wordt er genoemd: *'Er is meer aanbod'*. Daarentegen

noemt één professional: *'We lopen op de discussie vooruit'*. Eén professional geeft aan dat hij deze vraag niet kan beantwoorden, omdat hij hier geen goed beeld van heeft.

Voor de opkomst van het sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar worden verschillende redenen genoemd waarom er sprake lijkt van een opkomst. De redenen zijn te identificeren in bepaalde kernthema's, namelijk: trend bij verenigingen, aantrekkelijke markt, aandacht voor gezondheid en bewegen, kinderen spelen minder buiten en ouders zijn bewuster met sport bezig.

Tabel 4

Redenen voor de opkomst van het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar.

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Trend bij verenigingen	Verenigingen moeten leden binden	9	<i>'Clubs willen kinderen jonger binden op speelse manier'</i>
	Topsport is belangrijk	6	<i>'Er is iets zoals het topsportklimaat'</i>
	Talentontwikkeling komt op	3	<i>'Talent ontwikkeling is nieuw'</i>
Aantrekkelijke markt	Vraag en aanbod (markt voor sport aanbieden jonge kinderen)	6	<i>'Het aanbod verhoogt de vraag'</i> <i>'Wordt in een vraag voorzien'</i>
	Commerciële bedrijven komen op	3	<i>'Initiatieven buiten de bonden om met winst'</i>
Aandacht gezondheid en bewegen	Gezondheid en bewegen een belangrijk thema	5	<i>'Gezondheid en bewegen is een belangrijker thema'</i>
	Dikker worden	3	<i>'Kinderen meer overgewicht'</i>
	Beweegarmoede	3	<i>'Kinderen minder fysieke activiteiten uitvoeren'</i>
	Eerder monitoren van kinderen	2	<i>'Kinderen worden steeds eerder gemonitord'</i>
Kinderen spelen minder buiten	Overheid is er mee bezig	1	<i>'Beleid opzetten om te stimuleren dat mensen gaan bewegen'</i>
	Onveilig op straat	3	<i>'Omgeving onveilig of beweegonvriendelijk'</i>
	Aanbod komt in plaats van buitenspelen	2	<i>'Komt in plaats van vroeger buitenspelen'</i>
Ouders zijn er bewuster met sport bezig	Veel gebruik van technologie door kinderen	2	<i>'Kinderen kijken veel TV waardoor meer moet worden georganiseerd'</i>
	Ouders zijn meer bezig met kinderen laten sporten	3	<i>'Ouders zijn meer bezig hun kinderen te laten bewegen'</i>
	Ouders gaan het zelf doen	1	<i>'Als het niet wordt aangeboden doen ouders het'</i>

Naast de opkomst van het georganiseerde beweeg- en sportaanbod binnen verenigingen, komen er ook commerciële bedrijven die sport gaan aanbieden voor deze doelgroep. Met dit fenomeen is de meerderheid van de respondenten bekend. Er zijn drie

professionals die hier niet bekend mee zijn. De meerderheid benoemt ook dat het aanbod goed is. Hierbinnen noemen professionals: *'Prima, mits het kindgericht is'* en *'Het is een goede ontwikkeling'*. Daarentegen noemt één professional dat het aanbod niet goed is. Hierbij wordt gezegd: *'Ik vertrouw de motieven niet'* en *'Het kind staat niet altijd centraal'*.

Hoe zal het georganiseerde aanbod er in de toekomst uit zien (over tien jaar)?

De groei van het aanbod kan worden opgedeeld in twee kernthema's, namelijk: groei van het aanbod ($n=8$) en aanbod blijft hetzelfde als nu ($n=3$). Hierbij worden de volgende citaten genoemd: *'Het groeit verder uit'* en *'De vraag ernaar blijft'*. Bij het tweede kernthema worden deze citaten genoemd: *'Het verdienmodel zal tegen vallen'*, *'Niet overtuigt dat het een hele belangrijke trend wordt'* en *'Niet veel anders dan nu, blijft zo bestaan'*.

Het toekomstbeeld van de professionals is verdeeld in drie kernthema's: het sportaanbod wordt professioneler, de manier van aanbieden zal veranderen en het aanbod kan stoppen. In tabel vijf zijn deze zichtbaar gemaakt.

Tabel 5.

Toekomstbeeld van de professionals op het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar.

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Sportaanbod wordt professioneler	Meer onderzoek gedaan	5	<i>'Onderzoek naar effect op vroegtijdig sporten'</i>
	Het aanbod wordt professioneler	4	<i>'Meer geprofessionaliseerd'</i>
	Ontwikkeling van meer technologie	3	<i>'Technische tools en gadgets om kinderen te laten bewegen'</i>
	Er worden eisen gesteld aan de begeleiding	3	<i>'Eisen aan de begeleiding stellen'</i>
	Er worden eisen gesteld aan de opleiding	2	<i>'Er zullen opleidingen voor komen'</i>
Manier van aanbieden zal veranderen	Verenigingen spelen grote rol bij het aanbod	3	<i>'Elke vereniging een groepje jonge kinderen'</i>
	Spelen op spontane manier wordt minder	2	<i>'Minder beweegmogelijkheden zijn in steden'</i>
	Ouders gaan het zelf doen	1	<i>'Ouders gaan het zelf oppakken en erop richten'</i>
	Integraal aanbieden van sport	1	<i>'Sport en educatie meer integreren'</i>
	Sport naar de mensen toe brengen	1	<i>'Je moet het meer naar de mensen toe brengen'</i>
	Mag niet als vervangingen dienen, maar als extra	1	<i>'Mag niet worden vervangen maar als extra element om aan te bieden'</i>
Aanbod kan stoppen	Georganiseerd aanbod kan ook stoppen	1	<i>'Concurrentie zorgt voor stoppen van bepaald aanbod'</i>

Naast het toekomstbeeld is er tevens een maatschappelijk gevolg te omschrijven. Twee professionals verwachten dat het toenemende aanbod een positief gevolg op de maatschappij zal hebben. Eén respondent vraagt zich af in hoeverre de consequenties zo'n grote impact hebben. Daarnaast vindt één professional: *'De beeldvorming loopt voor op de praktijk'*. De rest van de professionals heeft zich voornamelijk uitgelaten over de concrete verwachte maatschappelijke gevolgen. Deze concrete maatschappelijke gevolgen zijn volgens de professionals in te delen in vijf kernthema's: nog meer aandacht voor gezondheid en bewegen, individualisering, sociale samenhang, opvoeding en de stimulatie vanuit de overheid. Zie tabel zes.

Tabel 6.

De verwachte maatschappelijke gevolgen volgens de professionals op het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar.

Kernthema's	Subthema's	Frequentie	Citaat
Nog meer aandacht gezondheid en bewegen	Meer aandacht voor gezondheid en bewegen	5	<i>'Positief effect op de gezondheid'</i> <i>'Meer bewust belang van bewegen'</i>
	Overgewicht neemt af	1	<i>'Dat overgewicht afneemt onder de jonge kinderen'</i>
	Talenten ontwikkeling	1	<i>'Meer diversiteit in talenten'</i>
	Meer focus op het lichaam	1	<i>'Meer accent op een mooi lichaam'</i>
	Meer geld voor sport over	1	<i>'Mensen hebben meer geld over om te sporten'</i>
Individualisering	Individualisering	2	<i>'Trend in de maatschappij is dat je het zelf moet regelen'</i>
	Niet meer levenslang één sport beoefenen	2	<i>'Niet meer levenslang één sport beoefenen'</i>
	Sportgedrag onafhankelijk van vroeger sporten	2	<i>'Hangt niet af met hoe vroeg ze sporten'</i>
	Uitsluiting van de groepen	2	<i>'Er is een verschil tussen mensen hoge en lage sociaal economische status'</i>
Stimulatie vanuit de overheid	Er wordt beleid gemaakt	2	<i>'Integraal beleid voeren en kritisch nadenken'</i>
	Stimulatie vanuit de overheid	1	<i>'Beweging wordt gestimuleerd vanuit de overheid'</i>
Opvoeding	Draagt bij aan een opvoedklimaat	1	<i>'Goede bijdragen aan opvoedklimaat in Nederland'</i>
	Meer druk om een goede ouder te zijn	1	<i>'Veel druk om een goede ouder te zijn'</i>
Sociale samenhang	Meer sociale samenhang	1	<i>'Meer sociale samenhang door sporten'</i>

Binnen deze resultaten noemt één professionals er meer sociale samenhang komt door sport als gevolg. Echter noemen anderen professionals ook juist dat er meer sprake zal zijn van individualisering.

Discussie

Het doel van deze studie was om meer inzicht te krijgen in de visie (ervaringen en meningen) van de academisch geschoolde professionals op het georganiseerd sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Er is getracht om een overkoepelend beeld te verkrijgen over het huidige aanbod, de opkomst en de toekomst van het sport- en beweegaanbod.

De eerste deelvraag was: Welke professionals hebben affiniteit met het sportende en bewegende kind onder de zes jaar in de gemeente Utrecht? De professionals betroffen een heterogene groep, omdat zij werkzaam waren in diverse werkvelden. Tevens blijkt dat de professionals zich voornamelijk in de sociale, medische en bestuur sector bevinden. Alle professionals hebben minimaal vier jaar werkervaring. De meerderheid van de professionals heeft zelfs meer dan vijftien jaar werkervaring. Hieruit kan worden opgemaakt dat het een ervaren groep van professionals is. Diverse professionals zijn afkomstig uit het werkveld orthopedagogiek. Ook zijn er meerdere professionals geïnterviewd die hun werkzaamheden richten op de motoriek en het bewegen van kinderen. Binnen de faculteit geowetenschappen zijn er minder professionals geselecteerd.

De daadwerkelijke steekproef van elf professionals waren voornamelijk binnen het gebied (ortho)pedagogiek. Hierdoor kan het zijn dat de visie van dit vakgebied de overhand heeft gehad binnen de resultaten. Tevens zijn er binnen het medische vakgebied minder professionals geïnterviewd. Er waren veel professionals die geen tijd hadden voor het interview, wat zou kunnen verklaren dat deze professionals het belang niet inzien of nog niet in die mate op de hoogte zijn van het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar.

De tweede deelvraag is: Wat is de ervaring en de mening van de professionals op het huidige aanbod? De ervaring van de professionals is voornamelijk gericht op de praktijk. De mening over het huidige sportaanbod voor kinderen wordt aangemoedigd onder positieve en ontmoedigd onder negatieve aspecten. Voorbeelden hiervan zijn: kinderen werken aan de sociale competenties (positief) en ouders zijn negatief aanwezig (negatief). Als positief aspect wordt tevens genoemd dat het vroegtijdig aanbieden van sport goed is, terwijl er als negatief aspect wordt aangegeven dat het vroegtijdig sport aanbieden ook kan zorgen voor dat ze eerder stoppen met sport. Dit verschil wordt verklaard doordat er nog weinig zicht is op het effect van vroegtijdig aanbieden van sport. Baker (2003) bevestigt dit door te

noemen dat het nog een discussiepunt is tussen diverse wetenschappers wat de invloed is van het vroegtijdig aanbieden van sport en het sportgedrag op latere leeftijd.

Tevens moet het huidige sportaanbod aan verscheidene voorwaarden voldoen, gericht op kind-, sport-, trainer/coach, ouder- en beleidsaspecten. Hierbij worden de beleidsaspecten het minst genoemd. Een verklaring hiervoor kan zijn dat er ook nog weinig beleid is voor het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. Er is nog weinig bekend over het beleid rondom sportaanbod voor deze kinderen, waardoor dit onderwerp niet leeft bij professionals en weinig professionals hiermee bekend zijn. Dit sluit aan bij het onderzoek van Tucker (2008) wat bevestigt dat er nog weinig richtlijnen zijn voor het aanbieden van sport bij peuters en kleuters.

Deelvraag drie is: In hoeverre is er volgens de professionals sprake van een opkomst in het aanbod? Volgens de professionals is er sprake van een opkomst in het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar. De redenen voor deze opkomst zijn de volgende: trend bij verenigingen, aantrekkelijke markt, aandacht voor gezondheid en bewegen, kinderen spelen minder buiten en ouders zijn bewuster met sport bezig. Daarnaast noemen de professionals dat er ook commerciële bedrijven opkomen die het sport en bewegen voor deze leeftijd gaan aanbieden.

De vierde deelvraag is: Hoe zal het aanbod volgens de professionals in de toekomst eruit zien (over tien jaar)? De verwachting van de professionals is dat het aanbod in de toekomst zal blijven groeien. Het toekomstbeeld bij het sportaanbod is dat het aanbod professioneler wordt. Daarnaast wordt verwacht dat de manier van aanbieden zal veranderen en is er een kans dat het aanbod ook kan stoppen. Tevens zijn er maatschappelijke gevolgen te onderscheiden wanneer het sportaanbod blijft groeien, namelijk: nog meer aandacht voor gezondheid en bewegen, individualisering, sociale samenhang, opvoeding en de stimulatie vanuit de overheid. De individualisering en de sociale samenhang zijn twee tegenstrijdige begrippen. Sport kan zich op de vergroting van de individuele factoren van het kind kan richten (individualisatie) (Bailey, 2006). Daarbij kan sport juist ook bijdragen aan het saamhorigheidsgevoel van een kind (sociale samenhang) (Boonstra & Hermens, 2011). Beide aspecten zijn terug te vinden in de maatschappelijke waarde van sport (Boonstra & Hermens, 2011), waardoor beide tegenstrijdige thema's door de professionals genoemd zou kunnen worden.

Sterke punten van huidig onderzoek

Ondanks dat het werkveld orthopedagogiek sterk was vertegenwoordigd, zijn er ook diverse andere werkvelden gesproken. Een sterk punt daardoor is diversiteit van de

geïnterviewde respondentent. De professionals komen uit veel verschillende vakgebieden, waardoor het probleem vanuit verschillende invalshoeken in kaart is gebracht. Tevens is het vroegtijdig sport aanbieden een nieuw onderwerp, waardoor er op een kwalitatieve wijze veel informatie is vergaard. Het analyseren van de data is ook door een andere onderzoeker gedaan, daaruit kwam dat de labeling en de kernthema's vanuit de interviews vaak op dezelfde manier gedaan zou worden. Hierdoor is er gestreefd naar een hoge betrouwbaarheid.

Methodologische beperkingen

Binnen de studie zijn methodologische beperkingen te noemen. Ten eerste hebben er maar elf respondenten deelgenomen aan het onderzoek. Hierdoor is er niet binnen alle beoogde gebieden een interview gehouden. Het was beter geweest als er binnen een gebied ook meerdere professionals gesproken konden worden. Ten tweede zijn er van de 31 geselecteerde professionals slechts elf bereid geweest deel te nemen aan interview. Dit zou kunnen impliceren dat de professionals die geïnterviewd zijn wellicht positiever hebben gedacht over dit thema en daarom mee deden. Er zouden nog meer professionals gesproken moeten worden, zodat er waarschijnlijk een betrouwbaarder en valide beeld ontstaat. Ten derde zijn de professionals deels door middel van de sneeuwbal methode geworven. Dit betekent dat de professionals niet selectief zijn gekozen, waardoor de steekproef niet representatief is (Neuman, 2012).

Aanbevelingen voor de praktijk

Het sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes neem toe met de jaren, daarom is het belangrijk dat er eisen hieraan worden gesteld. Doordat de professionals deze eisen hebben genoemd (voorwaarden) zou er in de praktijk een richtlijn gemaakt kunnen worden waaraan het sportaanbod aan moet gaan voldoen.

Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op het thema zoals binnen dit onderzoek, het huidige aanbod. Hierbij zou gefocust moeten worden aan welke voorwaarden het aanbod nu voldoet en of dit overeenkomst met de visies van de professionals binnen de gemeente Utrecht. Hierdoor komt er naast de visie van de professionals ook een beeld van de concrete uitvoering van het sportaanbod zoals het in het huidige aanbod is. Tevens zou er voor dit vervolg onderzoek een grotere steekproef moeten zijn, met nog meer diversiteit aan professionals.

Conclusie

Uit dit kwalitatieve onderzoek blijkt dus dat het georganiseerde sport- en beweegaanbod voor kinderen onder de zes jaar aan het opkomen is en in de toekomst verder

zal groeien. Daarbij zijn er diverse voorwaarden (eisen) voor het sport en beweegaanbod zichtbaar geworden. Door huidig onderzoek is er zicht gekomen hoe deze ontwikkeling zal gaan verlopen in de toekomst. Hierdoor zal het sportaanbod voor kinderen onder de zes jaar door de wetenschap gemonitord moeten blijven worden, om het zo effectief mogelijk aan te kunnen bieden.

Referentielijst

- Bailey, R. (2006). Physical educational and sport in school. A review of benefits and outcomes. *Journal of school health*, 76, 397-401. doi:10.1111/j.1746-1561.2006.00132.x
- Bailey, R. (2007). Evaluating the relationship between physical education, sport and social inclusion. *Educational Review*, 57, 17-90. doi:10.1080/0013191042000274196
- Baker, J. (2003). Early Specialization in Youth Sport: a requirement for adult expertise? *High Ability Studies*, 14, 85-94.
- Bois, J. E., Sarrazin, P. G., Brustad, R. J., Trouilloud, D. O., & Cury, F. (2005). Elementary schoolchildren's perceived competence and physical activity involvement: the influence of parents' role modelling behaviours and perceptions of their child's competence. *Psychology of Sport and Exercise*, 6, 381-397. doi:10.1016/j.psychsport.2004.03.003
- Boonstra, N., & Hermens, N. (2011). *De maatschappelijke waarde van sport: Een literatuurreview naar de inverdieneffecten van sport*. Utrecht: Verwey-Jonker Instituut.
- Breedveld, K. (2006). *De tijd als spiegel: hoe Nederlanders hun tijd besteden*. Den Haag: SCP.
- Broeke, A. (2010). *Professioneel sportmanagement vernieuwen*. Delft: Eburon
- Buisman, A. (2005). Opvoeding in en door sport? *Pedagogiek*, 24, 310-323.
- Cardon, G., De Martelaer, K., Seghers, J., Van Acker, R., & Maes, M. (2008). *Brede school met sportaanbod. Samenwerken doet bewegen*. Verkregen op 27 juli, 2016 van http://scholar.google.com.proxy.library.uu.nl/scholar?q=sport+aanbieden+in+de+opvang&btnG=&hl=en&as_sdt=0%2C5
- CBS. (2015). *Leefstijl en (preventief) gezondheidsonderzoek; persoonskenmerken*

Verkregen op 22 oktober, 2015 van

<http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=83021NED&D1=17-23&D2=0-13,37-42&D3=0&D4=1&HD=150430-1349&HDR=T&STB=G1,G2,G3>

Downes, T. (2002). Children's and families' use of computer in Australian homes.

Contemporary issues in early childhood, 3, 182-196. doi:10.2304/ciec.2002.3.2.3

Duyvendak, J. W. (2004). *De individualisering van de samenleving en de toekomst van de sociologie. Sociologische gids*, 51, 495-505.

Ekeland, E., Heian, F., & Hagen, K. B. (2005). Can exercise improve self esteem in children and young people? A systematic review of randomised controlled trials. *British Journal of Sports medicine*, 39, 792-798. doi:10.1136/bjism.2004.017707

Elleberg, D., & St-Louis-Deschênes, M. (2010). The effect of acute physical exercise on cognitive function during development. *Psychology of Sport and Exercise*, 11, 122-126. doi:10.1016/j.psychsport.2009.09.006

Felling, A. J. A. (2004). *Het proces van individualisering in Nederland: een kwarteeuw sociaal-culturele ontwikkeling*. Nijmegen: Katholieke Universiteit Nijmegen.

Hinkley, T., Crawford, D., Salmon, J., Okely, A. D., & Hesketh, K. (2008). Preschool children and physical activity: A review of correlates. *American journal of preventive medicine*, 34, 435-441. doi:10.1016/j.amepre.2008.02.001

Huizing, H. G., Sijtsma, A., & Sauer, P. J. J. (2010). Obesitas bij jonge kinderen, *blijblijven*, 26, 22-31. doi:10.1007/BF03088778

Jacobs, F., & Diekstra, R. (2009). Effecten van sportbeoefening op de cognitieve, sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van kinderen en jeugdigen. *Sportgericht*, 63, 22-28.

Jones, R. A., Hinkley, T., Okely, A. D., Salmon, J. (2013). Tracking Physical Activity

- and Sedentary Behavior in Childhood: A Systematic Review. *American Journal of Preventive Medicine*, 44, 651–658. doi:10.1016/j.amepre.2013.03.001
- LeBlanc, A. G., Spence, J.C., Carson, V., Gorber, S. C., Dillman, C., Janssen, I., ... Tremblay, M. S. (2012). Systematic review of sedentary behavior and health indicators in the early years (aged 0-4 years). *Applied Physiology, Nutrition & Metabolism*, 37, 753–772. doi:10.1139/h2012-063
- Marshall, S. J., Biddle, S. J. B., Gorely, T., Cameron, N., & Murdey, I. (2004). Relationships between media use, body fatness and physical activity in children and youth: a meta-analysis. *International Journal of Obesity*, 8, 1238–1246. doi:10.1038/sj.ijo.0802706
- McCurdy, L. E., Winterbottom, K. E., Mehta, S. S., & Roberts, J. R. (2010). Using nature an outdoor activity to improve children's health. *Current problems in pediatric and adolescent health care*, 40, 102-117. doi:10.1016/j.cppeds.2010.02.003
- Melse, J. (2011). Autonomie-Volksgezondheid:1-0?. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 89, 245-246. doi:10.1007/s12508-011-0079-0
- Neuman, W. L. (2012). *Understanding research*. Harlow, England: Pearson Education International
- Neumann, M. M., & Neumann, D. L. (2014). Touch screen tablets and emergent literacy. *Early Childhood Education Journal*, 42, 231-239. doi:10.1007/s10643-013-0608-3
- Onderwijsraad (2005). *De stand van educatief onderwijs*. Den Haag: Onderwijsraad
- Paulis, W., de Jong, A., van Avendonk, M., Boukes, F., & van der Wouden, H. (2012). Kinderen met obesitas in de huisartsenpraktijk. *Tijdschrift voor gezondheidswetenschappen*, 90, 171-175. doi:10.1007/s12508-012-0068-y
- Ruijsenaar, A. J. J. M., van den Berg, P. M. & Schoorl, P. M. (2008).

Orthopedagogiek ontwikkelingen, theorieën en modellen: een inleiding. Apeldoorn:

Garant

Rutten, P. (2007). *Digitalisering en dynamiek: over de consequenties van de digitale revolutie voor de media-industrie.* Amsterdam: Leiden University Press.

Sibley, B. A. & Etnier, J. L. (2003). The Relationship Between Physical Activity and Cognition in Children: A Meta-Analysis. *Pediatric Exercise Science*, 15, 243-256.

Smits, D. W., Kamphuis, C. B. M., & Backx, F. J. G. (2015). *Projectplan in vogelvlucht.*

Verkregen op 5 april, 2016 van

[https://www.dropbox.com/home/Thema%201.5_Sport%20voor%20het%20jonge%20kind/Info%20PAP-NL?preview=PAP NL+studie+\(projectplan+in+vogelvlucht\)_juni+2015.pdf](https://www.dropbox.com/home/Thema%201.5_Sport%20voor%20het%20jonge%20kind/Info%20PAP-NL?preview=PAP%20NL+studie+(projectplan+in+vogelvlucht)_juni+2015.pdf)

Smits, D. W., Kamphuis, C. B. M., Backx, F. J. G. (2016) *Inventarisatie van beweeg- en sportactiviteiten voor kinderen jonger dan zes jaar.* Utrecht: Universiteit Utrecht

Stegeman, H. (2007). *Effecten van sport en bewegen op school: Een literatuuronderzoek naar de relatie van fysieke activiteit met de cognitieve, affectieve en sociale ontwikkeling.* 's Hertogenbosch: Mulier Instituut Trulson

Swierstra, T., & Tonkens, E. (2002). Klakkeloze keuzevrijheid. *Christen democratische verkenningen*, 7, 23-33.

Timmons, B. W., LeBlanc, A. G., Carson, V. Brian W. Gorber, S. C., Dillman, C., ...

Tremblayi, M. S. (2012). Systematic review of physical activity and health in the early years (aged 0-4 years). *Applied Physiology, Nutrition & Metabolism.*, 37, 773–792. doi:10.1139/h2012-070.

Timmons, B. W., Naylor, P. J., & Pfeiffer, K. A. (2007). Physical activity for preschool children – how much and how? *Applied Physiology, Nutrition, and Metabolism and the Canadian Journal of Public Health*, 32, 122-134. doi:10.1139/H07-112

- Tucker, P. (2008). The physical activity levels of preschool-aged children: A systematic review. *Early Childhood Research Quarterly*, 23, 547-558.
doi:10.1016/j.ecresq.2008.08.005
- Trost, S. G., Sallis, J. F., Pate, R. R., Freedson, P. S., Taylor, W. C., & Dowda, M. (2003). Evaluating a model of parental influence on youth physical activity. *American Journal of Preventive Medicine*, 25, 277–282. doi:10.1016/S0749-3797(03)00217-4
- Van Ernst, G. C., & Baarveld, F. (2009). Wat kan een sportarts meer dan een huisarts? *Bijblijven*, 25, 37-40. doi: 10.1007/BF03087663
- Van Oers, B. (2007). *Bewegen gewogen*. Verkregen op 6 juni, 2016 van http://tm.thiememeulenhoff.nl/assets/documentenservice_zen/hjk/archief/2007/10_juni_2007/jrg-juni2007-vanoers-bewegengewogen.pdf.
- Van Staa, A. L., & Evers, J. (2010). ‘Thick analysis’: strategie om de kwaliteit van kwalitatieve data-analyse te verhogen. *Tijdschrift voor Kwalitatief Onderzoek in Nederland*, 43, 5–12.
- Van Zijl, T. (2016). *Van achtertuin tot succesvolle voetbalclub voor allerjongsten*. Verkregen op 6 juni, 2016 van <http://www.sportknowhowxl.nl/nieuws-en-achtergronden/nieuwsberichten/nieuwsbericht/102477/van-achtertuintot-succesvolle-voetbalclub-voor-allerjongsten>.
- Vandewater, E. A., Rideout, V. J., Wartella, E. A., Huang, X., Lee, J. H., & Shim, S. (2007). Digital childhood: electronic media and technology use among infants, toddlers, and preschoolers. *Pediatrics*, 119, 1006-1015. doi:10.1542/peds.2006-1804
- Volman, M. J. M., & Wimmers, R. H. (2000). *Theorieën over motorische ontwikkeling*. In R. van Empelen, R. Nijhuis-van der Sanden & A. Hartman (Eds.), *Kinderfysiotherapie* (pp. 31-43). Maarssen: Elsevier Gezondheidszorg.
- Wrotniak, B. H., Epstein, J.H., Dorn, J. M., Jones, K. E., & Kondilis, V. A. (2006). The

Relationship Between Motor Proficiency and Physical Activity in Children.

Pediatrics, 118, 1758-1765. doi: 10.1542/peds.2006-0742

Bijlagen

Bijlage 1. Topiclijst

Opening:

- Vertellen over inhoud onderzoek, doel, uitvoering, tijdduur, anonimiteit/vertrouwelijk, verwerking gegevens, het eindproduct.
- Mag ik het gesprek opnemen?
- Welk bedrijf/instelling werkt u?
- Welke expertise heeft u?
- Hoelang bent u al werkzaam binnen dit gebied?
- Heeft u ervaring met het aanbieden van sport bij het jonge kind?
  - Zo ja, wat voor ervaring?
  - Zo ja, hoe lang heeft u al ervaring hiermee?

- **HEDEN**

ERVARING

- Wat is uw ervaring met georganiseerde beweeg- en sportactiviteiten voor kinderen jongeren dan 6 jaar (peuters en/of kleuters)?

MENING

- Wat vindt u van georganiseerde beweeg- en sportactiviteiten voor kinderen jongeren dan 6 jaar (peuters en/of kleuters)?

- **OPKOMST**

- In hoeverre is er sprake van een opkomst?
- Wat denkt u dat hier de reden voor is?

POSITIEVE ASPECTEN:

- Kunt u de positieve aspecten van deze opkomst noemen?

NEGATIEVE ASPECTEN:

- Kunt u de negatieve aspecten van deze opkomst noemen?

COMMERCIELE BEDRIJVEN:

Kent u de commerciële bedrijven die sport aanbieden voor kinderen van onder de 6 jaar?
Zo ja, wat vindt u van deze ontwikkeling?

- **TOEKOMST:**

OVER 10 JAAR

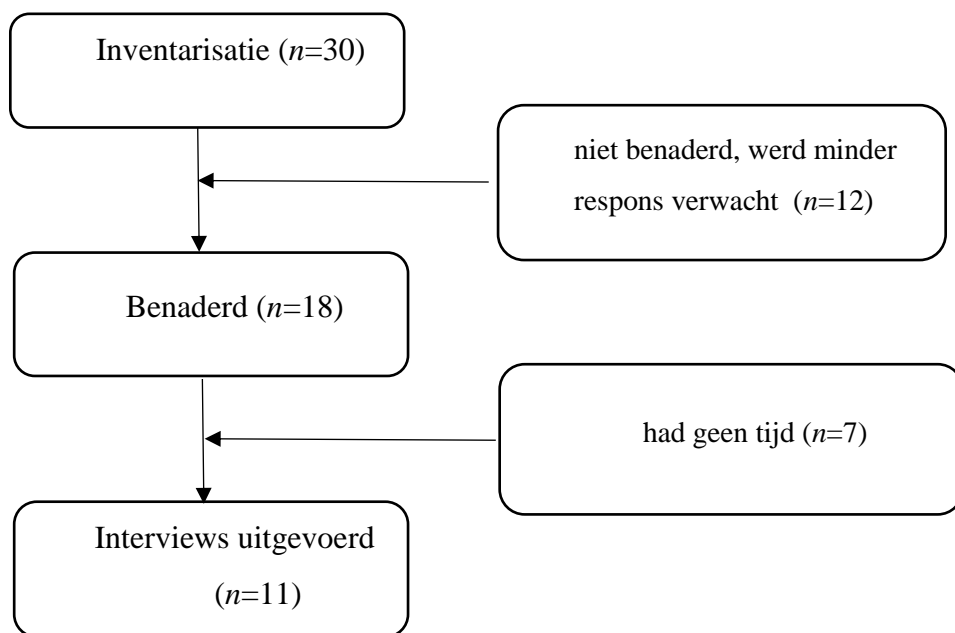
Hoe denkt u dat de toekomst er op dit gebied uit gaat zien (over circa 10 jaar)?

INVLOED OP MAATSCHAPPIJ

Hoe denkt u dat het georganiseerde beweeg- en sportactiviteiten voor kinderen jongeren dan 6 jaar (peuters en/of kleuters) van invloed is op de bredere maatschappij?

Einde:

- Zijn er nog vragen?
- Wat vond u ervan?
- Zijn er nog aspecten niet aan bod gekomen, die u hier wel bij vindt passen?
- Bedanken. Wilt u aan het einde de uitkomsten van de thesis ontvangen?
- Heeft u collega's die binnen dit vakgebied werken die ik eventueel zou kunnen benaderen?

Bijlage 2. Flowchart

n is het aantal professionals.